

Sygn. akt I C 1337/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 maja 2013 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : **SSO Marcin Śmigiel**

Protokolant : Piotr Wojnarowski

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24 kwietnia 2013 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa A. P. (1) i A. P. (2)

przeciwko (...) **S.A. w O.**

o zapłatę

I. zasądza od strony pozwanej (...) S.A. w O. na rzecz powodów solidarnie A. P. (1) i A. P. (2) kwotę 108.026,84 zł (sto osiem tysięcy dwadzieścia sześć złotych i osiemdziesiąt cztery grosze) z ustawowymi odsetkami od dnia 10 kwietnia 2009 r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od strony pozwanej na rzecz powodów solidarnie kwotę 15.120,85 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 1337/12

UZASADNIENIE

Powodowie A. P. (1) i A. P. (2) pozwem z dnia 4 kwietnia 2012 r. skierowanym przeciwko pozwanemu (...) S.A. z siedzibą w O. domagali się wydania nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym w którym nakaze się pozwanemu, aby zapłacił powodom solidarnie kwotę 108.026,84 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi do dnia 10 kwietnia 2009 r. do dnia zapłaty oraz koszty procesu wedle norm przepisanych.

W uzasadnieniu podnieśli, że w dniu 15 marca 2005 r. zawarli z pozwanym umowę pożyczki na kwotę 400.000 zł. Pozwany zobowiązał się do jej spłaty do dnia 30 czerwca 2006 r. W umówionym terminie przedmiot pożyczki nie został zwrocony. W dniu 25 sierpnia 2006 r. strony zawarły aneks numer (...) w którym zmieniły kwotę pożyczki na 464.153 zł oraz ustaliły nowy termin jej zwrotu na dzień 31 stycznia 2007 r. W dniu 14 marca 2007 r. zawarto aneks numer (...) w którym określono kwotę pożyczki na 495.448,36 zł oraz ustalono termin spłaty na dzień 10 kwietnia 2007 r. Kolejnym aneksem numer (...) ustalono kwotę pożyczki na 463.448,70 zł i termin spłaty na dzień 31 maja 2007 r. W dniu 27 kwietnia 2007 r. pozwany wpłacił tytułem zwrotu pożyczki kwotę 50.000 zł – fakt wpłaty tej kwoty uwzględniono w aneksie numer (...). Od momentu podpisania ostatniego aneksu pozwany wpłacił powodom kolejno: w dniu 27 kwietnia 2007 r. kwotę 50.000 zł, 21 czerwca 2007 r. kwotę 20.000 zł, 5 lipca 2007 r. kwotę 80.000 zł, 31 sierpnia 2007 r. kwotę 100.000 zł, 30 listopada 2007 r. kwotę 100.000 zł, 8 stycznia 2008 r. kwotę 100.000 zł, 13 marca 2009 r. kwotę 10.000 zł oraz w dniu 9 kwietnia 2009 r. kwotę 10.000 zł. W dalszym ciągu do spłaty pozostała kwota 108.026,84 zł wraz z odsetkami od dnia 10 kwietnia 2009 r. Pismem z dnia 26 stycznia 2012 r. powodowie wezwali pozwanego do zapłaty w/w kwoty - wezwanie pozostało bezskuteczne. W dniu 25 lutego 2012 r. powodowie złożyli w Sądzie Rejonowym w Opolu wniosek o zawiązanie do zawarcia ugody – pozwany nie stawił się na wyznaczony termin

posiedzenia. W piśmie skierowanym do powodów oświadczył, że uznaje roszczenie jedynie do kwoty 43.448,70 zł. W związku z powyższym żądanie pozwu jest w pełni zasadne.

W dniu 16 lipca 2012 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym w którym nakazał pozwanemu (...) S.A. z siedzibą w O., aby zapłacił na rzecz powodów solidarnie kwotę 108.026,84 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 10 kwietnia 2009 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 4.967,50 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w terminie 2 tygodni od doręczenia odpisu nakazu zapłaty albo wniósł w tym terminie do sądu zarzuty.

Odpis orzeczenia pozwany odebrał w dniu 30 lipca 2012 r. W określonym ustawowo terminie wniósł sprzeciw od nakazu zapłaty domagając się oddalenia powództwa w całości oraz zasądzenia od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, wedle norm przepisanych.

W uzasadnieniu podniósł, że powództwo winno być oddalone z uwagi na wygaśnięcie roszczenia wobec spłaty wszelkich należności objętych umową pożyczki, jak również w oparciu o art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. z uwagi na nieudowodnienie dochodzonego w niniejszym postępowaniu roszczenia zarówno co do zasady, jak i wysokości. Powodowie w żaden sposób nie wykazali, że przysługuje im od pozwanego wierzytelność w kwocie dochodzonej pozwem – w szczególności nie wykazali jakichkolwiek wyliczeń uzasadniających rzeczywistą wartość zobowiązania. Z dokumentów przedłożonych przez powodów wynika, że pozwany wpłacił tytułem zwrotu pożyczki łącznie kwotę 470.000 zł – przy uwzględnieniu kwoty zobowiązania w wymiarze 400.000 zł całość pożyczki została spłacona, jako podstawę swojego roszczenia powodowie dołączyli umowę pożyczki i zawarte do niej aneksy, a także dowody spłaty przez pozwanego kwoty 470.000 zł. W/w aneksy zostały zawarte w celu przedłużenia terminu spłaty zaciągniętej pożyczki. Załączone do pozwu dokumenty w żaden sposób nie wyjaśniają zasady, ani wysokości dochodzonej pozwem kwoty. Z treści pozwu nie wynika na jakiej podstawie powodowie dokonują obciążenia pozwanego kwotą dochodzoną w pozwie. Pozwany podkreślił, że nie jest w stanie zrozumieć w jaki sposób powodowie dokonali wyliczenia zadłużenia. W dalszej części uzasadnienia spółka podniosła, że zgodnie z art. 482 k.c. od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa chyba że po powstaniu zaległości strony zgodziły się na doliczenie zaległych odsetek do dłuższej sumy. Dochodzone pozwem kwoty nie mogły stanowić odsetek od należności wskazywanych w aneksach jako aktualna wysokość zadłużenia – strony nigdy nie czyniły w tym zakresie ustaleń. Bezzasadne są twierdzenia, że strony w aneksach zmieniały wysokość pożyczki – uaktualniały jedynie stan zadłużenia pozwanego – nigdy nie dochodziło do wydania dodatkowych kwot pieniężnych. W tym stanie rzeczy żądanie pozwu winno podlegać oddaleniu.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 15 marca 2005 r. A. P. (1) i A. P. (2) zawarli z (...) S.A. z siedzibą w O. umowę pożyczki na kwotę 400.000 zł z oprocentowaniem równym odsetkom ustawowym. Pozwany zobowiązał się zwrócić przedmiot pożyczki do dnia 30 czerwca 2006 r. – w przypadku braku zwrotu przedmiotu pożyczki w w/w terminie pożyczkobiorca zobowiązał się zapłacić odsetki za zwłokę odpowiadające wysokości odsetek ustawowych. W treści umowy pożyczkobiorca potwierdził otrzymanie przedmiotu umowy. Pozwanego reprezentował prezes zarządu K. D. (1) – całością ustaleń dotyczących wysokości pożyczki i warunków jej spłaty zajmował się członek rady nadzorczej pozwanego D. D.. Umowa została przygotowana przez B. G. w porozumieniu z A. P. (2), następnie treść umowy przekazano D. D., który dostarczył ją prezesowi zarządu pozwanego celem jej podpisania. Przedmiot pożyczki miał zostać przeznaczony na zakup przez pozwanego nieruchomości w Ś. z której w późniejszym okresie również powodowie czerpać mieli zyski – powód A. P. (2) zamierzał zarobić na powyższej transakcji zarówno w zakresie odsetek kapitałowych i ewentualnych odsetek za opóźnienie, jak również zamierzał skorzystać na zakupie przez pozwanego nieruchomości w Ś. – miał ją w przyszłości dzierżawić od pozwanego.

(dowód: umowa pożyczki z dnia 15 marca 2005 r. k.10, zeznania św. D. D. e-protokół z dnia 18 stycznia 2013 r. od 00:11:49 do 00:39:43 k. 147, zeznania św. B. G. e-protokół z dnia 13 marca 2013 r. od 00:06:00 do 00:07:00 k. 183, przesłuchanie powoda A. P. (2) e-protokół z dnia 13 marca 2013 r. 00:34:00 k. 183, przesłuchanie w charterze pozwanego K. D. (1) e-protokół z dnia 13 marca 2013 r. 01:10:00 k. 183)

Aneks numer (...) zawartym w dniu 25 sierpnia 2006 r. strony ustaliły nowy termin zwrotu pożyczki na dzień 31 stycznia 2007 r. oraz ustaliły, że kwota pożyczki na dzień 30 czerwca 2006 r. wynosi wraz z odsetkami 464.153 zł – strony doliczyły zaległe odsetki do kapitału i wyraziły wolę liczenia dalszych odsetek od tak powstałej kwoty. W punkcie 3 aneksu pożyczkobiorca zobowiązał się do zwrotu kwoty 464.153 zł w terminie do dnia 31 stycznia 2007 r. wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 1 lipca 2006 r., nadto ustalono że za każdy dzień zwłoki odsetki wynosić będą 120 zł i będą przysługiwać pożyczkodawcom w przypadku braku zwrotu przedmiotu pożyczki w ustalonym terminie.

(dowód: aneks z dnia 25 sierpnia 2006 r. k. 11, przesłuchanie powoda A. P. (2) e-protokół z dnia 13 marca 2013 r. od 00:38:00 do 00:41:00, od 00:58:00 do 00:59:00 k. 183)

Aneks numer (...) zawartym w dniu 14 marca 2007 r. strony ustaliły nowy termin zwrotu przedmiotu pożyczki na dzień 10 kwietnia 2007 r. oraz ustaliły, że kwota pożyczki na dzień 31 stycznia 2007 r. wynosi wraz z odsetkami 495.448,36 zł – kwota odsetek została doliczona do dłużnej sumy i od tak powstałej kwoty strony zamierzały naliczać dalsze odsetki. W punkcie 3 pożyczkobiorca zobowiązał się do zwrotu kwoty 495.448,36 zł w terminie do dnia 10 kwietnia 2007 r. wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 1 lutego 2007 r. w łącznej kwocie 506.063,17 zł, nadto ustalono że za każdy dzień zwłoki odsetki wynosić będą 120 zł i będą przysługiwać pożyczkodawcom w przypadku braku zwrotu przedmiotu pożyczki w ustalonym terminie.

(dowód: aneks numer (...) k. 12, przesłuchanie powoda A. P. (2) e-protokół z dnia 13 marca 2013 r. od 00:38:00 do 00:41:00, od 00:58:00 do 00:59:00 k. 183)

Aneks numer (...) zawartym w dniu 30 kwietnia 2007 r. strony ustaliły nowy termin zwrotu przedmiotu pożyczki na dzień 31 maja 2007 r. oraz ustaliły, że kwota pożyczki na dzień 31 maja 2007 r. wynosi wraz z zaległymi odsetkami 463.448,70 zł – kwotę odsetek doliczono do kapitału i od tak powstałej kwoty liczone dalsze odsetki. W punkcie 3 pożyczkobiorca zobowiązał się do zwrotu kwoty 463.448,70 w terminie do dnia 31 maja 2007 r. wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 2 maja 2007 r. – wskazano, że kwota pożyczki uwzględnia spłatę 50.000 zł dokonaną w dniu 30 kwietnia 2007 r. Ustalono że za każdy dzień zwłoki odsetki wynosić będą 120 zł i będą przysługiwać pożyczkodawcom w przypadku braku zwrotu przedmiotu pożyczki w ustalonym terminie.

(dowód: aneks numer (...) k. 13, przesłuchanie powoda A. P. (2) e-protokół z dnia 13 marca 2013 r. od 00:38:00 do 00:41:00, od 00:58:00 do 00:59:00 k. 183))

Pozwany dokonał na rzecz powodów kolejno wpłat: w dniu 27 kwietnia 2007 r. przełał na rachunek bankowy powodów kwotę 50.0000 zł w tytule wskazując zwrot pożyczki, w dniu 21 czerwca 2007 r. kwotę 20.000 zł w tytule wskazując zapłatę pożyczki, w dniu 5 lipca 2007 r. kwotę 80.000 zł w tytule wskazując zwrot pożyczki z dnia 15 mara 2005 r., w dniu 31 sierpnia 2007 r. kwotę 100.000 zł w tytule wpisując zwrot pożyczki, w dniu 30 listopada 2007 r. kwotę 100.000 zł w tytule wpisując zwrot pożyczki wedle umowy z dnia 15 marca 2005 r. oraz w dniu 8 stycznia 2008 r. kwotę 100.000 zł w tytule wskazując zwrot pożyczki. Nadto pozwany w dniach 13 marca 2009 r. i 9 kwietnia 2009 r. dokonał dwóch wpłat każda po 10.000 zł. Łącznie tytułem zwrotu pożyczki w związku z umową zawartą w dniu 15 marca 2005 r. pozwany wpłacił na rzecz powodów kwotę 470.000 zł. Kwoty uiszczane przez pozwanego powodowie w pierwszej kolejności zaliczali na poczet zaległych odsetek. Uwzględniając wszystkie wpłaty dokonane przez pozwanego oraz ustaloną w aneksach wysokość odsetek na dzień 10 kwietnia 2009 r. zadłużenie z tytułu umowy pożyczki wynosiło 108.026,84 zł.

(dowód: potwierdzenia wpłat k. 14 – 15, wyciąg z rachunku bankowego powodów k. 16 – 43, zeznania św. D. D. e-protokół z dnia 18 stycznia 2013 r. 00:21:00 k. 147, przesłuchane powoda A. P. (2) e-protokół z dnia 13 marca 2013 r. 00:35;00 k. 183)

Pismem z dnia 26 stycznia 2012 r. powodowie wezwali pozwanego do zapłaty wskazując że w związku z udzieloną w dniu 15 marca 2005 r. pożyczką w dalszym ciągu do spłaty pozostała należność główna w kwocie 133.523,68

zł oraz zaległe odsetki w kwocie 96.553,10 zł. W wezwaniu wyznaczono pozwanemu 7dniowy termin płatności, podkreślono chęć ugodowego rozwiązania sporu. Zastrzeżono, że brak zapłaty spowoduje skierowanie sprawy na drogę postępowania sądowego. Pozwany przedmiotowe wezwanie odebrał w dniu 21 lutego 2012 r. W odpowiedzi na powyższe pismem z dnia 5 marca 2012 r. pozwany poinformował, że według jego obliczeń spłacił, tytułem zwrotu pożyczki, kwotę 470.000 zł. Po dokonaniu dalszych wpłat do zapłaty pozostała kwota 43.448,70 zł. W zakresie odsetek natomiast to biorąc pod uwagę odsetki na poziomie 24% w skali roku daje to kwotę 10.427,68 zł.

(dowód: pismo powodów z dnia 26 stycznia 2012 r. wraz z potwierdzeniem odbioru k. 46 – 47, pismo pozwanego z dnia 5 marca 2012 r. k. 44 – 45)

Sytuacja finansowa spółki (...) na przestrzeni lat 2005 – 2009 uległa pogorszeniu. W roku 2006 bilans finansowy spółki był dodatni, na dzień 31 grudnia 2007 r. (...) S.A. z siedzibą w O. osiągnęła zysk w kwocie 92.509,20 zł, na dzień 31 grudnia 2008 r. osiągnęła zysk w kwocie 290.045,53 zł, na dzień 31 grudnia 2009 r. spółka wykazała stratę w kwocie 46.499,21 zł. W skład majątku spółki w roku 2005 wchodził szereg nieruchomości – w tym nieruchomość rolna położona pod N., nieruchomość w I., nieruchomość w T., dom wielorodzinny, zakład przemysłowy przeznaczony na recycling oraz działki budowlane. W latach 2006 – 2008 spółka (...) regulowała wszystkie swoje zobowiązania, sytuacja majątkowa była dobra. W 2008 r. pozwany zakupił od (...) K. S. jacht żaglowy M.(...) za kwotę 150.00 zł netto i dodatki wycenione w załączniku numer 1 oraz specyfikacji numer 1 – łącznie za kwotę 190.000 zł netto. W tym samym czasie spółka zakupiła samochód o wartości około 100.000 zł – połowę wartości uiszczono gotówką, a połowę wzięto w leasing. W dniu 2 czerwca 2009 r. pozwany sprzedał jacht żaglowy M.(...) A. D. za kwotę 240.000 zł.

(dowód: bilans spółki (...) S.A. k. 171 – 176, umowy sprzedaży k. 186 – 189, zeznania św. D. D. e-protokół z dnia 18 stycznia 2013 r. od 00:22:00 do 00:25:00 k. 183, przesłuchanie w charakterze pozwanego K. D. (1) e-protokół z dnia 13 marca 2013 r. od 01:12:00 do 01:15:00 k. 183)

Jednym z głównych kontrahentów spółki (...) w 2006 r. był (...) Sp. z o.o. z siedzibą w O., funkcję prezesa zarządu pełnił D. D.. W dniu 2 maja 2006 r. pozwany zawarł z (...) Sp. z o.o. umowę o roboty budowlane w oparciu o którą pozwany zobowiązał się do wybudowania dwóch budynków wielorodzinnych w O. przy ul. (...), wartość całego zlecenia wynosiła 8.183.050,56 zł. Do dnia dzisiejszego inwestor nie rozliczył się z pozwanym z wykonanych prac. Na dzień dzisiejszy spółka (...) Sp. z o.o. jest dłużna pozwanemu około 14.000.000 zł. Aktualnie spółka (...) jest w trudnej sytuacji finansowej i nie reguluje wymagalnych zobowiązań.

(dowód: umowa o roboty budowlane k. 93 – 104, potwierdzenie salda zadłużenia (...) Sp. z o.o. wobec pozwanego k. 169, zeznania św. D. D. e-protokół z dnia 18 stycznia 2013 r. od 00:11:49 do 00:39:43 k. 147, przesłuchanie w charakterze pozwanego K. D. (1) e-protokół z dnia 13 marca 2013 r. od 01:08:57 do 01:31:04 k. 183)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe uzasadniało uwzględnienie żądania pozwu w całości w konsekwencji czego Sąd zasądził od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w O. na rzecz powodów solidarnie kwotę 108.026,84zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 10 kwietnia 2009 r. do dnia zapłaty.

Stan faktyczny w sprawie Sąd ustalił przede wszystkim w oparciu o dowody z dokumentów, a to umowę pożyczki z dnia 15 marca 2005 r., aneksy do umowy numer (...), wyciąg z rachunku bankowego powodów oraz dowody wpłat kwot po 10.000 zł, korespondencję stron, dokumenty dotyczące sytuacji finansowej pozwanego w tym bilanse za lata 2006, 2007 i 2008, zestawienie zadłużenia spółki (...) wobec pozwanego, umowy sprzedaży jachtu M.(...), nadto Sąd posiłkował się wiarygodnymi zeznaniami świadka B. G., częściowo wiarygodnymi D. D., przesłuchaniem powoda A. P. (2) i przesłuchaniem w charakterze pozwanego K. D. (1).

Bezspornym w sprawie było, że w dniu 15 marca 2005 r. powodowie zawarli z pozwanym umowę pożyczki na kwotę 400.000 zł ustalając zarówno termin zwrotu pożyczki, jak również wysokość odsetek, zarówno kapitałowych, jak i odsetek za zwłokę w zwrocie przedmiotu umowy. Pozwany w ustalonym terminie z obowiązku zwrotu przedmiotu

pożyczki się nie wywiązał. W związku z nadejściem terminu wymagalności oraz brakiem zwrotu kwoty 400.000 zł strony zawarły kolejno trzy aneksy w których umówiły się na zmianę terminu zwrotu pożyczki – w pierwszym aneksie przesunięto termin zwrotu pożyczki na 30 czerwca 2006 r., w drugim na 10 kwietnia 2007 r., a w trzecim na 31 maja 2007 r. Bezsprzeczne nadto było, że pozwany na przełomie lat 2007 – 2008 zwrócił powodowi, tytułem pożyczki, łącznie kwotę 470.000 zł – każdorazowo w tytule przelewu pozwany wskazywał, że kwota uiszczana jest tytułem zwrotu pożyczki z umowy z dnia 15 marca 2005 r. Powyższej okoliczności w toku postępowania żadna ze stron nie kwestionowała.

Kwestie sporne sprowadzały się do ustalenia jaki zamiar towarzyszył stronom umowy przy zawieraniu kolejnych aneksów numer (...), czy strony zmierzały wyłącznie do przesunięcia terminu zwrotu pożyczki czy też celem stron było dodatkowo doliczenie zaległych odsetek do kapitału (kapitalizacja odsetek). Powodowie bowiem w toku postępowania utrzymywali iż wyłącznym zamiarem stron, poza ustaleniem nowego terminu zwrotu pożyczki, było powiększenie długu głównego poprzez doliczenie do dłużnej sumy narosłych odsetek, pozwany z kolei powyższemu przeczył. Ustalenie tej okoliczności miało kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia czy żądanie pozwu jest zasadne.

Wskazać trzeba, że przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości (art. 720 § 1 k.c.). Jeżeli termin zwrotu pożyczki nie jest oznaczony, dłużnik obowiązany jest zwrócić pożyczkę w ciągu 6 miesięcy od chwili, gdy przedmiot miał być wydany (art. 723 k.c.).

Na wstępie zaznaczyć należy, że okoliczność ewentualnych wspólnych planów gospodarczych jakie miały łączyć państwa D. i powodów nie mogła mieć dla sprawy zasadniczo istotnego znaczenia i nie mogła wpływać w jakikolwiek sposób na czynienie ustaleń w zakresie przyczyn zawarcia przez strony aneksów numer (...). Bezsprzecznie z materiału dowodowego, w tym przesłuchania powoda, przesłuchania w charakterze pozwanego K. D. (1) oraz zeznań świadka D. D., wynikało że poza wspólnymi interesami łączącymi w/w osoby osoby te pozostawały również w kontaktach towarzyskich. Nie zmieniało to jednak faktu, o czym wspominał powód w trakcie przesłuchania, że zawierając umowę pożyczki zmierzał on do osiągnięcia zysku stąd też treść umowy i aneksów konstruowana była w taki sposób, aby powód miał zapewniony dochód zarówno poprzez sam fakt udzielenia pożyczki (odsetki kapitałowe), jak również w przypadku zwłoki w zwrocie pieniędzy. W świetle powyższych wiarygodnych twierdzeń powoda zasadnym jest przyjęcie, że sama okoliczność pozostawania bądź nie w bliskich relacjach towarzyskich nie mogła wpływać na ocenę Sądu w zakresie charakteru umowy pożyczki i zamiaru stron wyrażonego w aneksach numer (...). Zważyć w tym miejscu należy, że przedłożona przez strony umowa z dnia 15 marca 2005 r. i aneksy numer (...) były w swej treści, zdaniem Sądu, jasne, logiczne i precyzyjne, samo określenie wysokości zobowiązania i sposobu liczenia odsetek oraz przyjętych kolejno terminów zwrotu przedmiotu pożyczki, a nadto wiarygodne w tym zakresie twierdzenia A. P. (2) prowadziły wprost do wniosku, że zamiarem i wolą stron przy zawieraniu kolejnych aneksów do umowy pożyczki było po pierwsze przesunięcie terminu zwrotu środków pieniężnych, a nadto doliczenie do dłużnej sumy narosłych odsetek (kapitalizacja odsetek) i liczenie, od tak powstałej kwoty, dalszych odsetek. Świadczy o tym w sposób jednoznaczny treść aneksów w których każdorazowo pojawiał się zapis wskazujący na aktualną wysokość zadłużenia pozwanego (przewyższającą każdorazowo pierwotną kwotę zobowiązania głównego), dalej mowa była o zobowiązaniu do zwrotu przedmiotu umowy gdzie wymieniano kwotę pożyczki powiększoną o odsetki ze wskazaniem terminu do którego zwrot ma nastąpić, a w kolejnym ustępie pojawiała się zobowiązanie pozwanego do uiszczenia, w razie zwłoki w zapłacie, odsetek w kwocie 120 zł dziennie. Poza powyższym, jednoznacznym, brzmieniem treści dokumentów dołączonych do pozwu o takim właśnie zamiarze stron świadczą nadto wiarygodne twierdzenia powoda, zeznania D. D. oraz przesłuchanie K. D. (2). Powód bowiem od samego początku utrzymywał, że zamiarem stron przy zawieraniu kolejnych aneksów do umowy pożyczki była kapitalizacja odsetek – co miało stanowić swego rodzaju wynagrodzenie za niemożność korzystania ze środków pieniężnych i wynagrodzenie za brak zwrotu środków w terminie – powód twierdził, że za każdym razem przywoził aneks D. D., sprawującemu w tym czasie funkcję prezesa rady nadzorczej pozwanego, który to aneks przekazywano następnie prezesowi pozwanego K. D. (1). Świadek D. D. utrzymywał przy tym, że było tak iż ustalone w umowie odsetki miały być naliczane od kapitału głównego, nigdy nie było mowy o

kapitalizacji odsetek – powód zmienił zdanie dopiero wówczas gdy strony popadły w konflikt. Świadek twierdził, że pytał powoda o sens poszczególnych zapisów aneksów – A. P. (2) odpowiadał, że tekst przygotowała B. G. i żeby się nie martwić bowiem odsetki będą naliczane od kwoty głównej 400.000 zł. W dalszej kolejności D. D. aneksy przekazywał K. D. (1) jako uprawnionej do reprezentacji pozwanego celem ich podpisania. Twierdzenia świadka, zdaniem Sądu, w konstatacji z pozostałym materiałem dowodowym w tym twierdzeniami powoda i B. G., a nadto przy uwzględnieniu faktu, iż taki właśnie tekst umowy pozwany ostatecznie podpisał wydają się niewiarygodne. Podkreślić trzeba, że wszystkie zapisy poszczególnych aneksów były jasne i jednoznaczne, tym samym w ocenie Sądu nie sposób było uznać, że za takim brzmieniem aneksów krył się zgoła odmienny zamiar stron umowy, taka interpretacja byłaby wbrew klarownej treści zapisów umowy. Dodać trzeba przy tym, że trudno dać wiarę zeznaniom świadka, który jako osoba na co dzień funkcjonująca w obrocie gospodarczym i pełniąca istotne funkcje w spółkach kapitałowych, rozumiejąca niewątpliwie zapisy poszczególnych aneksów i wierząc rzekomo w zapewnienia powoda odnośnie odmiennego sposobu liczenia zadłużenia głównego nie czynił starań w kierunku zmiany treści zapisów i takiego ich zredagowania, aby uniknąć zapisu świadczącego o dokonanej kapitalizacji odsetek – takie postępowanie wydaje się nieprofesjonalne, a przez to niewiarygodne zwłaszcza w świetle, jak twierdził świadek, zgodnego zamiaru stron co do sposobu liczenia długu głównego. Dodatkowo za takim rozumieniem zapisów aneksów przemawia fakt, że w trakcie przesłuchania pozwanego prezes K. D. (1) twierdziła, że w czasie zawierania przedmiotowej umowy i kolejnych aneksów miała problemy zdrowotne, swoje zaangażowanie ograniczała do podpisywania dokumentów przynoszonych przez D. D. bądź powoda, prezes pozwanego wprost przyznała, że nie czytała przedmiotowych dokumentów, a podpisywała je ufając w zapewnienia powoda bądź swojego byłego męża. Takie postępowanie nie dawało i nie mogło dawać jednak jakichkolwiek podstaw do ustalenia, że strony umówiły się wprost odmiennie niż stanowiły jasne zapisy umowy. W tym zakresie trudno dywagować czy twierdzenia K. D. (1) były czy nie były wiarygodne – prezes zarządu, jak wspomniano, wprost bowiem przyznała, że nie czytała treści aneksów, a ograniczyła się wyłącznie do podpisywania przedkładanych jej dokumentów. Takie postępowanie, w przypadku profesjonalisty funkcjonującego na co dzień w obrocie gospodarczym, nie może tłumaczyć aktualnego stanowiska pozwanego. Zdaniem Sądu aktualna postawa pozwanego wynika wyłącznie z faktu trudnej sytuacji finansowej, okoliczności sprawy bowiem wskazują, że pozwany w dacie zawierania aneksów akceptował jednoznaczne zapisy stanowiące o kapitalizacji zaległych odsetek, nie oponował przeciwko brzmieniu aneksów co prowadzi do wniosku, że akceptował je i godził się na nie, aktualna postawa wydaje się być jedynie nieudolną próbą obrony przed koniecznością uiszczenia powodom zaległości wynikających z umowy pożyczki. Konkludując powyższe rozważania Sąd stanął na stanowisku, że wersja prezentowana przez A. P. (2) znalazła wystarczające potwierdzenie w zgromadzonym materiale dowodowym – szczególnie w postaci jasnych i precyzyjnych zapisów umowy z dnia 15 marca 2005 r. i aneksów – a tym samym uzasadniała przyjęcie, że strony umowy każdorazowo (przy zawieraniu kolejnych aneksów) do kwoty kapitału głównego (400.000 zł) doliczały zaległe odsetki i od tak wyliczonej kwoty naliczyły dalsze odsetki – nie naruszając w ten sposób ustanowionego przez kodeks cywilny zakazu anatocyzmu. W zakresie wysokości długu głównego Sąd uznał, że kwota ta była bezsporna bowiem zarówno w toku niniejszego postępowania, jak również w korespondencji stron wymienionej przed wszczęciem procesu, a nadto w datach zawierania kolejnych aneksów pozwany nie kwestionował wysokości zobowiązania – zaległy kapitał (liczony w sposób wynikający z kolejnych aneksów) był taki jak ten określony w aneksie numer (...) zwłaszcza, że pozwany w toku postępowania okoliczności tej w ogóle nie kwestionował. W świetle powyższego Sąd ograniczył się w niniejszym postępowaniu przede wszystkim do ustalenia sensu zapisów umowy pożyczki i aneksów oraz ustalenia prawidłowości naliczania odsetek od kwoty długu głównego. Powodowie sposób liczenia odsetek należnych im od pozwanego i ich wysokość przedstawili w piśmie procesowym z września 2012 r. – z wyliczenia tego wynika, że powodowie naliczali odsetki umowne (na które umówili się w umowie) które przez znaczny okres czasu były niższe aniżeli odsetki ustawowe, zatem zarzut pozwanego że powodowie winni w tym czasie naliczać co najwyżej odsetki ustawowe wydaje się być całkowicie niezrozumiały. Dopiero w miarę zmniejszania się długu głównego (kolejne wpłaty pozwanego) proporcje te zmniejszyły się i w pewnym momencie odsetki umowne przekraczały wysokość odsetek ustawowych jednakże w dalszym ciągu nie przekraczały odsetek maksymalnych – do tego jednak powodowie, tj. naliczania odsetek w wysokości wyższej niż ustawowe, w świetle zapisów umowy pożyczki - byli uprawnieni. W momencie natomiast gdy odsetki umowne przekroczyły wysokość odsetek maksymalnych powodowie, co potwierdza

przedstawione przez nich wyliczenie, naliczali odsetki maksymalne – w tych okolicznościach zarzuty pozwanego zmierzające do zakwestionowania sposobu wyliczenia odsetek były niezasadne.

Kolejnym z zarzutów pozwanego podniesionych w toku procesu, poza kwestią dotyczącą interpretacji zapisów umowy z dnia 15 lipca 2005 r. i aneksów ją zmieniających – był zarzut przedawnienia roszczenia odsetkowego. Pozwany bowiem twierdził, że skoro odsetki jako świadczenie okresowe przedawniają się z upływem trzech lat to odsetki za okres trzech lat przed wytoczeniem powództwa czyli odsetki za okres do dnia 3 lipca 2009 r. są przedawnione. Zarzut ten Sąd uznał za chybiony. Wskazał w tym miejscu należy, że zgodnie z ogólną regułą opisaną w art. 451 § 1 k.c. dłużnik mający względem tego samego wierzyciela kilka długów tego samego rodzaju może przy spełnieniu świadczenia wskazać, który dług chce zaspokoić. Jednakże to, co przypada na poczet danego długu, wierzyciel może przede wszystkim zaliczyć na związane z tym długiem zaległe należności uboczne oraz na zalegające świadczenie główne. W przedmiotowej sprawie pozwany, co wynika z wyciągu z rachunku bankowego i potwierdzeń wpłat, dokonał na rzecz powodów zwrotu łącznej kwoty 470.000 zł, przy każdorazowej wpłacie pozwany nie wskazywał na poczet jakich należności przedmiotowych wpłat dokonuje. Jednakże, co wynika z treści przytoczonego przepisu, nawet wskazanie przez pozwanego że uiszcza daną kwotę tytułem kapitału nie zmieniałoby tego, że powodowie w pierwszej kolejności mieli prawo zaliczyć wpłaty na poczet należności ubocznych. Powodów z pozwanym łączył przy tym jeden stosunek zobowiązaniowy, jeden dług i jedna wierzytelność – wobec istnienia podstaw do naliczenia odsetek - pożyczkodawcy mogli w pierwszej kolejności wpłaty pozwanego zaliczyć właśnie na należności uboczne czyli odsetki. A skoro tak i biorąc pod uwagę datę kolejnych wpłat nie sposób uznać (pierwsza wpłata miała miejsce w 2007 r.), aby doszło do przedawnienia roszczenia odsetkowego w jakimkolwiek zakresie.

Dalej pozwany zarzucił, że błędne było stanowisko powodów i naliczanie odsetek na poziome kwoty 120 zł albowiem w momencie gdy odsetki umowne przekraczały wysokość odsetek ustawowych powinny być one zmniejszone do wysokości odsetek ustawowych gdyż strony umówiły się, że będą to odsetki za zwłokę, a pozwany w zwłoce nie był. W toku procesu pozwany utrzymywał, że powodem braku zwrotu przedmiotu pożyczki w umówionym terminie były trudności finansowe spółki spowodowane niepowodzeniem jednej z inwestycji wynikającej ze stosunku łączącego pozwanego z (...) Sp. z o.o. – powyższe miało uzasadniać twierdzenie o braku odpowiedzialności za opóźnienie w spłacie zobowiązania. Zważyć w tym miejscu należy, że obowiązek zapłaty odsetek za opóźnienie czy zwłokę spełnieniu świadczenia stanowi rodzaj odpowiedzialności za nienależyte wykonanie zobowiązania. Kodeks cywilny przewiduje odpowiedzialność dłużnika za nieterminowe wykonanie zobowiązania, a podstawową zasadą przy ustalaniu przesłanek tej odpowiedzialności jest domniemanie winy po jego stronie. W takiej sytuacji to na dłużniku spoczywa ciężar wykazania, że z jego winy do nieterminowego wykonania zobowiązania nie doszło. Na uzasadnienie braku swojej winy w nieterminowej realizacji zobowiązania pozwany wskazał na fakt że w tym czasie popadł w kłopoty finansowe w związku z realizacją inwestycji mającej oparcie w umowie pozwanego ze spółką (...) Sp. z o.o., kontrahent zaprzestał regulowania swoich zobowiązań wobec czego pozwany nie miał środków na spłatę pożyczki. Co do zasady powszechnie przyjętą praktyką w obrocie gospodarczym pozostaje weryfikacja kontrahenta, zwłaszcza przy dużych umowach, i weryfikacja czy dany podmiot jest wypłacalny, jaka jest jego sytuacja ekonomiczna i inne okoliczności mające wpływ na terminowe i należyte wykonanie zobowiązania. W niniejszej sprawie dodatkowo wskazać trzeba na fakt, że prezesem kontrahenta pozwanego był D. D. – ówczesny małżonek prezesa pozwanego - uwzględniając i tę okoliczność zasadnym jest twierdzenie, że pozwany tym bardziej miał możliwość poczynienia ustaleń odnośnie sytuacji gospodarczo-finansowej kontrahenta, aktualna postawa pozwanego i tłumaczenie braku spłaty pożyczki niepowodzeniem w interesach z innym kontrahentem nie może w żadnej mierze uzasadniać przyjęcia, że pozwany nie ponosi winy za nieterminowe wykonanie zobowiązania wobec powodów. Przytoczone przez pozwanego, a mające uzasadniać brak zawinienia, okoliczności zdaniem Sądu mieszczą się w kategoriach normalnego ryzyka gospodarczego, każdy bowiem profesjonalny przedsiębiorca winien przewidywać, że niektórzy kontrahenci mogą popaść w kłopoty finansowe, zaprzestać regulowania zobowiązań, a sprawa ostatecznie będzie musiała znaleźć finał w postępowaniu sądowym i posiadać odpowiednią rezerwę finansową na tego typu zdarzenia. Podkreślić też trzeba, że w przypadku pozwanego wiedza odnośnie sytuacji ekonomicznej kontrahenta winna być znacznie pełniejsza aniżeli w przypadku obcych sobie kontrahentów, a to głównie ze względu na powiązania personalne, aktualne tłumaczenie braku zwrotu przedmiotu pożyczki komplikacjami przy realizacji innego kontraktu nie mogły uzasadniać przyjęcia,

że pozwany nie ponosi winy za nieterminową realizację zobowiązania. Nadto podnieść należy, że postępowanie dowodowe dostarczyło raczej informacji odmiennych niż twierdził pozwany, a świadczących o tym że w dacie pierwotnie ustalonego terminu spłaty zobowiązania sytuacja ekonomiczna pozwanego była bardzo dobra, bilans spółki był dodatni, spółka była w pełni wypłacalna i na bieżąco regulowała swoje zobowiązania. Mimo to pożyczka nie została spłacona. Nadto z zeznań świadka D. D. wynikało, że spółka posiadała szereg nieruchomości z których nie czyniła użytku gospodarczego, a z przesłuchania K. D. (1) i dołączonych dokumentów wynikało, że w tamtym czasie spółka zakupiła jacht żaglowy za kwotę prawie 250.000 zł oraz samochód o wartości około 100.000 zł – trudno w świetle tych okoliczności przyjąć argumentację pozwanego za zasadną i ustalić, że pozwany nie ponosi winy za nieterminową realizację zobowiązania. Zwrócić dodatkowo należy uwagę, że gdyby przyznać rację pozwanemu i przyjmować w praktyce orzeczniczej, iż brak regulowania zobowiązań przez jednego przedsiębiorcę uzasadnia brak winy po stronie jego wierzyciela w przypadku braku realizacji zobowiązań na rzecz kolejnego przedsiębiorcy - sparaliżowałoby to obrót gospodarczy i powodowało, że w zasadzie żaden przedsiębiorca nie ponosiłby odpowiedzialności za brak realizacji lub nieterminową realizację zobowiązania. Przyjęcie takiej tezy w zasadzie uchylałoby jakąkolwiek odpowiedzialność kontraktową w obrocie gospodarczym – tak, zdaniem Sądu, zaistniałej sytuacji interpretować nie można. Należy to raczej interpretować w kategoriach winy w postaci niedochowania należytej staranności – przedsiębiorca bowiem winien tak zaplanować działalność i tak skalkulować ryzyko gospodarcze żeby uwzględniać wypadki losowe, zatory finansowe, załamanie na rynku gospodarczym, upadłość kontrahenta czy konieczność wystąpienia - w celu uzyskania należnej zapłaty – na drogę postępowania sądowego. Jeżeli tego nie czyni zasadnym pozostaje twierdzenie o niemożności przypisania mu winy umyślnej, w niniejszej sprawie jednak wobec postawy pozwanego niewątpliwie istniały podstawy do przypisania mu winy w postaci niedochowania należytej staranności.

W świetle przytoczonych okoliczności, a nadto wobec postawy pozwanego Sąd uznał, że spółka (...) w toku niniejszego postępowania nie wykazała, aby nie ponosiła winy za nieterminową realizację zobowiązania wobec powodów i z tych względów Sąd w całości uwzględnił żądanie pozwu wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 10 kwietnia 2009 r. do dnia zapłaty.

Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Mając na względzie wynik niniejszego procesu, a to wygraną powodów, Sąd zasądził od (...) S.A. z siedzibą w O. na rzecz powodów A. P. (1) i A. P. (2) solidarnie kwotę 15.120,85 zł na którą składają się opłata sądowa od pozwu, koszty zastępstwa procesowego oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa.

Zarządzenie:

- 1) odnotować,
- 2) odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego,
- 3) kal. 2 tygodnie.